

INSTITUTIONEN FÖR
SPRÅK OCH LITTERATURER

NARUTO LOST IN TRANSLATION

En översättningsanalys baserat på yakuwarigo-
användning

Emelie Norberg

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	JP1520
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Fusae Takasaki Ivarsson
Examinator:	Yasuko Nagano-Madsen
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	JP1520
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2018
Handledare:	Fusae Takasaki Ivarsson
Examinator:	Yasuko Nagano-Madsen
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)
Nyckelord:	översättningsanalys, yakuwarigo, naruto, manga

- Syfte:** Uppsatsens syfte är att ta reda på huruvida den svenska översättningen av mangan Naruto stämmer överens med den japanska versionen som innehåller yakuwarigo eller om språket förblir neutralt. Stor vikt kommer dessutom ligga på karaktärernas relation till varandra, då talmönstret kan ändras markant, men ändå behålla samma nyans på japanska på grund av yakuwarigo. Fem karaktärers talmönster och användning av yakuwarigo, såsom pronomen och satsfinala partiklar kommer att analyseras för att ta reda på om Naruto översatt till svenska bevarar dessa språkliga karaktärsdrag.
- Teori:** För att förklara översättningstekniker kommer ”seven types of translation techniques” presenterad av Vinay och Darbelnet (1958/1995) i Yoko Hasegawas (2012) bok ”The Routledge Course in Japanese Translation” att användas för att visa vilka översättningsmetoder som finns och är mest frekventa i översättningen av yakuwarigo i Naruto. För yakuwarigo delen kommer ”Role language and character language” skriven av Satoshi Kinsui och Hiroko Yamakido (2015) användas för att förklara vilka japanska stereotyper som existerar och tillämpas i Naruto. ”Trends in teen talk” skriven av Anna-Brita Stenström et al. (2014) kommer också tillämpas för att dra paralleller mellan översättningen av yakuwarigo-användning och ungdomsspråk då tre av fem karaktärer är ungdomar.
- Metod:** Meningar med yakuwarigo i första volymen av Naruto kommer transkriberas på japanska, respektive svenska för att ge en översikt över hur frekvent yakuwarigo-användningar är per karaktär och hur de översätts till svenska. Beroende på med vem karaktärerna talar med, kommer varje karaktärs yakuwarigo-användning analyseras huruvida de ändrar sitt talmönster och om samma nyans framstår i den svenska versionen. En tabell per kategori av yakuwarigo-användning kommer göras för att visa upp resultatet av den kvantitativa forskningen. Baserat på mängden yakuwarigo och utvalda meningar som används, kommer karaktärernas individuella språkbruk att fastställas.
- Resultat:** Enbart yakuwarigo-användning av satsfinala partiklar och pronomen kan inte bibehålla sin nyans översatt till svenska. Antingen utelämnades dess grammatiska funktioner, eller så neutraliserades språkbruket på svenska. Dock gick det att lokalisera skillnaden mellan standard och ungdomsspråk på svenska om meningens helhet tas i åtanke. Det går till viss del att dra paralleller mellan meningarnas helhet och hur det påverkade diverse karaktärs språkbruk översatt till svenska. Beroende på karaktärens personlighet, lyckades översättningen ge ekvivalens, dock fanns det tillfällen när information utelämnades i översättningen.

Förord

Jag vill ge ett stort tack till min handledare och kamratgranskare som har gjort det möjligt att skriva denna uppsats.

Romanisering

I denna uppsats kommer det traditionella Hepburn-systemet att användas för att romanisera japanska ord. しんぶん kommer till exempel romaniseras till ”shimbun” och inte “shinbun”. Långa vokaler kommer skrivas “aa” och inte “ā” med makron. Dock kommer välkända platser som とうきょう skrivas “Tokyo” och inte “Tōkyō”. は som partikel skrivs “wa” och を som “wo”. Dock kommer partikeln へ att skrivas som “e”. Långa konsonanter markeras genom att lägga till en dubbel konsonant, けっか blir “kekka” (Hepburn system lista 2018).

Undantag är stavningen för orden しょうねん/しょうじょ som inte kommer skrivas ”shoonen/shoojo”, utan ”shounen/shoujo”.

De fem karaktärer som analyseras kommer nämnas i följande ordning, efternamn och förnamn (Uzumaki Naruto). Dock kommer föregående ordning inte användas för refererade av japanska författare (Yoko Hasegawa).

Glossing lista

De följande förkortningarna har lånats från Benediktsdóttir (2015). Vissa förkortningar har tagits bort eller ändrats till svenska av författaren. Reglerna följer Leipzig glossing regler.

ADV - Adverb

ASP - Aspekt

DAT - Dativ

DES - Desiderativ

ELL - Ellips

EXCLAIM - Utropstecken

GEN - Genetiv

HON - Honorific

IMP - Imperativ

KAUS - Kausativ

KOND - Konditional

KOP - Kopula

NEG - Negation

NIMP - Negativ imperativ

NOM - Nominal

NONPAST - Non-past

PASS - Passiv

PAST - Dåtid

POT - Potential

Q - Frågetecken

SFP - Satsfinal partikel

TOP - Topic

Ø - Omission

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
1.1. Översikt.....	6
1.2. Frågeställningar.....	6
2. Teori	6
2.1. Sju översättningsanalys tekniker.....	6
2.2. Yakuwarigo.....	7
2.2.1. Personliga pronomen.....	7
2.2.2. Satsfinala partiklar.....	8
2.2.3. Skillnader mellan det manliga och kvinnliga.....	9
2.3. Uttalsförändring i vokalsekvenser.....	9
2.4. Ungdomsspråk.....	10
2.5. Tidigare forskning.....	11
3. Vad är Naruto?	11
3.1. Sammanfattning.....	11
3.2. Shounen manga.....	12
3.2.1. Målgrupp och dess influens på språkbruket.....	12
3.3. Stereotyper i Naruto.....	12
3.4. Karaktärsbeskrivning.....	13
3.5. Karaktärernas relation till varandra.....	15
3.5.1. Övriga relationer.....	15
4. Metod	16
5. Analys	16
5.1. Pronomen.....	17
5.2. Satsfinala partiklar.....	17
5.3. Övriga mönster i karaktärernas språkbruk.....	18
5.4. Naruto.....	19
5.5. Iruka.....	22
5.6. Ebisu.....	23
5.7. Sakura.....	25
5.8. Sasuke.....	27
6. Diskussion	27
7. Slutsats	28
Källförteckning	30
Tabeller	31
Citerade bilder	32

1. Inledning

1.1. Översikt

Naruto är en av de mest sålda mangan genom tiderna med över 113 miljoner exemplar sålda bara i Japan ('Naruto <'engelska>', 2018). Narutos popularitet spred sig dessutom till den internationella marknaden som gav ut serien i 35 länder varav mangan översattes till 9 olika språk ('Naruto <'engelska>', 2018). Det finns många uppsatser skrivna om yakuwarigo (rollspråk) som detaljerat bryter ner specifika områden såsom pronomen och satsfinala partiklar, däremot finns det inte mycket forskning rörande yakuwarigo översatt till svenska. Därför vill jag ta reda på i hur stor grad den svenska översättningen tar hänsyn till yakuwarigo från den japanska originalutgåvan. Går det dessutom att på samma sätt som i den japanska versionen, att se ett mönster när diverse karaktär ändrar sitt språkbruk beroende på med vem karaktären talar med i den svenska versionen?

1.2. Frågeställningar

Mina två frågeställningar är följande:

1. Har karaktärerna i Naruto bibehållit sina distinkta karaktärsdrag översatt till svenska, eller har talspråket neutraliserats?
2. Till vilken grad har karaktärerna behållit sina karaktärsdrag översatt till svenska?

För att svara på de två frågeställningarna, kommer först en tabell av mängden pronomen, satsfinala partiklar och utvalda grammatiska funktioner att presenteras för att ge en översikt vad som sägs av diverse karaktär. Utvalda paneler i mangan som innehåller yakuwarigo-språkbruk kommer sedan delas upp grammatiskt och jämföras med den svenska översättningen. Med hjälp av de sju översättnings teknikerna kommer översättnings metoden som har använts att förklaras mer detaljerat och visa vilken effekt det gav karaktärernas språkbruk på svenska.

2. Teori

2.1. Sju översättningsanalys tekniker

För att visa vilka nyanser som finns i yakuwarigo, och dess översättning till svenska, kommer Vinay och Darbelnets (1958/1995) sju tekniker refererade av Yoko Hasegawa (2012) att ge mer klarhet till de utvalda meningarna som kommer att analyseras.

1. Borrowing. Låneord från källspråket som används i målspråket. Till exempel, *sushi*, *kimono*.
2. Calque. När ett ord är översatt, men fortfarande behåller samma struktur som i källspråket. Till exempel, *shashinki* → ”kamera”.
3. Literal translation. Ord för ord översättning. Till exempel, ”måne” → *tsuki*.
4. Transposition innebär att man gör en tolkning av källspråket med hjälp av målspråket som är semantiskt men inte formellt ekvivalent.

5. Modulation är en variation av översättningsteknik när man ändrar synvinkeln på källspråket för att anpassa budskapet till målspråket på ett mer naturligt sätt. Till exempel, *okosanai de kudasai*, betyder bokstavligt talat “väck mig inte“, men översätts istället till “stör ej”.

6. Equivalence refererar till strategier som skapar “likvärdiga texter” genom att använda annorlunda strukturer eller stilistiska metoder. Den här typen av översättningsteknik är dessutom mest använd bland översättare. Typiska exempel är hälsningar och situationsuttryck såsom: *o genki desuka?* → ”Hur mår du?” och ”det var längesedan sist vi sågs” → *hisashiburi*.

7. Adaption används när situationer som uppstår i källspråket, är okänt inom målspråkets kulturella ramar. Översättaren måste då skapa en liknande men annorlunda situation. Den här kategorin kan också leda till kulturella substitutioner. Till exempel *kasutera* (en typ av mjuk kaka) → ”sockerkaka”.

2.2. Yakuwarigo

Yakuwarigo är ett begrepp som skapades av Satoshi Kinsui (2003). Kinsui menar att yakuwarigo uteslutande används av karaktärer inom den fiktiva världen och i populärkultur. Jag har översatt Kinsuis definition av yakuwarigos användningsområde till svenska enligt följande:

När en särskild språkanvändning (vokabulär, grammatik, uttryck, intonation etc.) kan få lyssnaren eller läsaren att associera det språkbruket till en viss karaktär (ålder, kön, yrke, social klass, tidsperiod, utseende, personlighet, etc) och likaledes när en viss karaktärs avbild kan få åskådaren att associera dess attribut till karaktärens språkbruk. Det är det språkbruk vi kallar yakuwarigo (Kinsui, 2003).

Yakuwarigo är en typ av språkanvändning som framkallar en bild hos åskådaren av en viss typ av karaktär. Dessa attribut utmärker sig mest med användningen av bland annat pronomen, verbkonjunktioner, och satsfinala partiklar (Kinsui, 2003).

Dessa tre exempel tagna från Role Language and Character Language (Kinsui & Yamakido, 2015) visar skillnaden mellan språkbruket hos en flicka, en professor och en macho-man. De kursiva orden är stereotypiska personliga pronomen och satsfinala partiklar som kan användas för att särskilja vem som säger vad på japanska. Alla tre exempel betyder “Ja, jag vet det”.

Tabell 1: Användningsexempel av satsfinala partiklar och pronomen som yakuwarigo (Kinsui & Yamakido, 2015).

flicka	soo-yo, ja-Ø-SFP	<i>atashi</i> jag	ga NOM	<i>shitteru-wa</i> vet-ASP-SFP
professor	soo-ja, ja-KOP	<i>washi</i> jag	ga NOM	<i>shitteoru-zo</i> vet-ASP-SFP
macho-man	soo-da, ja-KOP	<i>ore</i> jag	ga NOM	<i>shitteru-ze</i> vet-ASP-SFP

2.2.1. Personliga pronomen

Svenska har ett begränsat antal första och andra personliga pronomen, *jag*, *mig*, *du* och *dig*, som alla kan använda oavsett kön, ålder och status. Däremot kan japanska första och andra personliga pronomen delas upp i följande ordning.

Tabell 2: Artighetsgrad och användare av pronomen i första person (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Pronomen i första person	Artighetsgrad och dess användare
<i>watakushi</i>	den mest artiga och formella versionen, neutral
<i>watashi</i>	vardaglig. Neutral, men används mer av kvinnor än män
<i>atashi</i>	vardaglig och används mest av unga kvinnor
<i>washi</i>	vardagligt. Används mest av män som är äldre, från landet eller har en <i>kansai</i> dialekt
<i>boku</i>	vardaglig. Används av unga män och i begränsade fall unga kvinnor
<i>ore</i>	används av män och låter grovt

Tabell 3: Artighetsgrad och användare av pronomen i andra person (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Pronomen i andra person	Artighetsgrad och dess användare
<i>anata</i>	den artiga och formella versionen (neutral)
<i>kimi</i>	vardaglig (neutral)
<i>anta</i>	vardaglig, används med samma eller lägre rang (neutral)
<i>omae</i>	vardaglig. Används mest av män
<i>temee</i>	grov. Används mest av män (och ibland kvinnor)

2.2.2. Satsfinala partiklar

Satsfinala partiklar kan läggas till på slutet i verb, adjektiv, substantiv och med kopula *da/desu* på japanska. Dess användningsområde kan delas upp i feminin, maskulin och neutral form (Unser-Schutz 2011). Dock förändras inte den semantiska betydelsen i en mening när satsfinala partiklarna *zo*, *ze* och *wa* används. De tre satsfinala partiklars funktioner som kommer analyseras i denna uppsats, fungerar som ett redskap att förtydliga en karaktärs sociala status och attityd i kombination på talarens språkbruk (Unser-Schutz 2011). Dock finns det satsfinala partiklar (*yo* och *ne*) vars funktion betonar ett påstående eller förtydligar samtycke.

De partiklar jag kommer begränsa uppsatsen till är dessa tre satsfinala partiklar i tabell 4.

Tabell 4: Användningsområde och användare av satsfinala partiklar (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Satsfinala partiklar	Användningsområde och dess användare
-zo	används främst av män för att göra ett starkt påstående. Kan också användas av kvinnor med auktoritet
-ze	används främst av män för att få återbekräftelse. Ger ett starkt och grovt intryck
-wa	används främst av kvinnor för att ge ett mildt påstående

2.2.3. Skillnader mellan det manliga och kvinnliga

Som visat i tabellerna ovanför, kan yakuwarigo-språkbruk hjälpa till att visa om en karaktär är man eller kvinna på japanska. Dock är det inte begränsat till enbart pronomen och satsfinala partiklar. Användningen av till exempel imperativ, kan ge ett maskulint och/eller auktoritativt intryck då det används inom militären eller en grupp med män i en nära relation ('Japanese verb conjugation' 2018) Enligt Kinsui (2003) tenderar kvinnors språkbruk att vara mer reserverat, för att undvika ett för uppriktigt språkbruk som reflekterar hennes tankar till lyssnaren. En feminin kvinna skulle med stor sannolikhet inte använda imperativ och hortativa grammatiska funktioner för att visa bestämdhet i sitt språkbruk lika fritt som en man.

Tabell 5: Funktion och intryck av övriga uttryck.

Japanska	Grammatisk funktion	Intryck
<i>da</i>	binder ihop subjekt och predikativ i satser	typiskt maskulint
verb (lexikonform)- <i>na</i>	negativ imperativ	typiskt maskulint
Verb (masu-form)- <i>nasai</i>	mild imperativ	neutral
- <i>kashira</i>	milt frågetecken	typiskt feminint

2.3. Uttalsförändring i vokalsekvenser

Uttalsförändring i vokalsekvenser, eller *renboinhenka* (連母音変化) på japanska, används i *Kanto* områden och av unga människor i verkligheten. Vanligtvis ändrar man vokalsekvenserna /ai/ och /oi/ till långvokalen /ee/ ('Edo kotoba' 2018). Denna förändring av vokalsekvenser förekommer mycket i Narutos språkbruk på japanska. I Naruto används *renboinhenka* mycket i kombination med bland annat negationen i slutet av ett verb, eller adjektiv, vilket kan ge en grövre nyans då enbart männen använder *renboinhenka* i mangan.

2.4. Ungdomsspråk

Då tre av de fem karaktärerna som ska analyseras är ungdomar vid 12 års ålder, är det nödvändigt att visa vad som utgör ungdomsspråk, för att se om det också reflekteras i deras karaktär och språkbruk på svenska. I Naruto är användningen av svordomar och slang mest frekvent för att kompensera förlusten av *yakuwarigo* översatt till svenska. Därför kommer främst slang och svordomar att förklaras i denna delen. Enligt Stenström et al. (2014) forskning, kan ungdomsspråk definieras som slapt och innehålla fillers som inte tillför någon information till konversationen. Dessutom kan användning av slang i kombination med “onödiga” småord som: *typ, asså, liksom* låta mer ungdomligt. Grammatiska fel är också frekvent i ungdomsspråk. *Dirty words* används inte i Naruto, då mangan inte fokuserar på romantik mellan karaktärerna i första volymen.

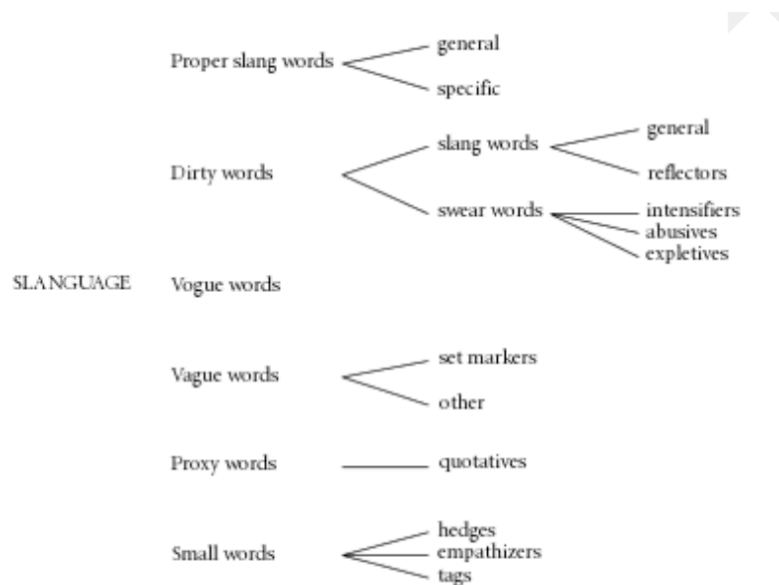

Figure 4.1. A model of slanguage

- Vogue words are already existing words which have become fashionable for a short period of time (e.g. *massive, paranoid, reckon*) or which are suddenly used with a new sense (e.g. *sad, wicked*)
- Vague words are words whose meaning is very general, almost vacuous, and which are used instead of the adequate word (*thingy*), as fillers (*what-isname*), or as set markers (*and that lot*)
- Proxy words are substitutes for verbs of quotation, realized by BE *like* (*I was like wow!*) or the verb GO (*he goes I didn't do it*).
- Smallwords are represented by 'tags' (*innit, yeah*), 'hedges' (*just, like, sort of*) and empathizers (*you know*).

Figur 1: Slanguage av Stenström et al (2014:65).

“När det gäller slang, delar lingvister och lexikografer samma åsikt att dess användning är *under nivån av stilistiskt neutralt språk*. Dessutom, är det grupprelaterat, innovativt, lekfullt, metaforiskt och kortvarigt [...]” (Stenström et al. 2014:67). När det gäller svordomar, finns det skillnad mellan aggressivt bruk av svordomar”, vilket reflekterar talarens känslor, och “socialt bruk av svordomar” vilket talaren använder för att stärka grupp samhörigheten, ju närmare grupp, desto mer svordomar Ljung (1986, citerad i Stenström et al, 2014). Män tenderar att använda slang och svordomar mer än kvinnor (Stenström et al. 2014), vilket också är tydligt hos karaktärerna i Naruto, då Sakura inte svär eller använder ett speciellt grovt ordbruk på svenska i jämförelse med Naruto. När Naruto svär, görs det på ett sätt som reflekterar hans känslor. Det kan också fungera som ett sätt att visa hans karaktär som föräldralös, “easy going” och “strong willed”.

2.5. Tidigare forskning

När det gäller forskning om yakuwarigo, finns det många uppsatser som bland annat tar upp kvinnligt och manligt språk, pronomen och satsfinala partiklars funktioner i japanska språket, samt hur dess användningsområde kan tillämpas för att skapa välkända stereotyper i fiktiva verk enbart genom språket själv. Dock, finns det inte många översättningsanalyser som fokuserar på översättningen av japanska yakuwarigo till svenska. Det mest relevanta jag har hittat är Dorien Heerinks masteruppsats som har översättningsanalyserat yakuwarigo i *Shaman King* på engelska (2018). Nicholas Taylors kandidatuppsats (2018) jämför och analyserar skillnaden mellan den japanska och engelska versionen av karaktärerna i mangan *Dragon Ball* av Akira Toriyama. Helena Nilssons uppsats (2016) kopplar ihop vilka arketytiska karaktärer som stämmer överens med ett visst språkbruk, för att få en bättre förståelse hur de japanska rollkodade strukturerna ter sig. Både Heerink och Taylors uppsatser tar upp skillnaden mellan engelska och japanska översättningar med fokus på yakuwarigo. Det som skiljer denna uppsatsen från de ovannämnda, är att denna fokuserar på huruvida karaktärernas yakuwarigo-språkbruk ändras beroende på vem de talar med, och om dessa nyanser är tydliga på svenska. Utifrån Taylors uppsats, är det konstaterat att yakuwarigo går miste om sin nyans översatt till engelska. Dock är det inte baserat på karaktärernas personlighet och relation till varandra, utan en studie huruvida den engelska översättningen upprätthåller samma avsikt och mening som originalverket på japanska. Det jag vill ta reda på i denna uppsats, är huruvida det är möjligt att lokalisera förändringar i karaktärernas språkbruk, och i vilken grad de behåller samma nyans på svenska. Förhoppningsvis kan denna analys ge mer klarhet över vilka olika bruk av yakuwarigo-användning som existerar på svenska och med vilka tekniker översättaren har hanterat svårigheten att bibehålla karaktärernas personlighet och unika språkbruk på svenska från japanska.

3. Vad är Naruto?

Naruto (ナルト) är en shounen manga som utspelar sig i en fiktiv ninjavärld. Mangan fokuserar mycket på slagsmålsscener, karaktärernas utveckling och komplicerade liv, vilket ger en intressant handling. Naruto är skriven och illustrerad av Masashi Kishimoto och publicerades från november 1999 till november 2014 i serietidningen *Weekly Shounen Jump* och gavs dessutom ut i 72 manga volymer. Mangan sålde 235 miljoner volymer över hela världen, vilket gör Naruto till den tredje mest sålda mangaserien i historien ('Naruto <engelska>' 2018). Naruto blev dessutom den bäst säljande mangaserien i nordamerika och toppade listan i *USA Today* och *The New York Times* flera gånger och fick många bra recensioner. Naruto som animeserie producerades av Studio Pierrot och Aniplex och sändes först i oktober 2002 till 2007 med sammanlagt 220 avsnitt ('Naruto <engelska>' 2018). Från oktober 2006, rankades animen dessutom nummer 17 på TV Asahis topp 100 lista ('Naruto <Narutopedia>' 2018). Studio Pierror har dessutom producerat elva filmer och andra Naruto relaterade produkter såsom lättromaner, videospel och samlarkort. Den svenska versionen av Naruto publicerades av Bonnier Carlsen fram till sommaren 2013 ('Naruto <svenska>' 2018) och översattes till svenska av Simon Lundström.

3.1. Sammanfattning

För tolv år sedan attackerades Lövgömman, byn där Uzumaki Naruto är uppvuxen, av den niosvansade demonräven. Genom att betala med sitt liv, förseglade den fjärde Hokagen demonräven inuti Naruto som nyfödd. Det bittra minnet av förödelsen demonräven orsakade byn och dess invånare, lever kvar hos byborna vilket ledde till Narutos utfrysning under sin uppväxt. För att skydda Naruto, beslöt den tredje Hokagen att ingen fick tala om händelsen om demonräven igen. Dock fick Naruto reda på sanningen och beslöt sig att bli nästa Hokage, den starkaste ninjan i byn som alla respekterar.

Naruto blir senare en lågninja i ett tremannalag bestående av Haruno Sakura, Uchiha Sasuke och deras *sensei* Hatake Kakashi som tillsammans hamnar i farliga situationer och stöter på många utmaningar på sina ninjauppdrag.

3.2. Shounen manga

Shounen manga (少年漫画) kan översättas till “en ung pojkes serietidning” och dess kvinnliga motsats är shoujo manga (少女漫画) som kan översättas till “en ung flickas serietidning”. (Shōnen manga 2018).

3.2.1. Målgrupp och dess influens på språkbruket

Manga anses inte vara en produkt riktad mot personer äldre än tonåren i Sverige. Däremot har manga ett stort inflytande i det japanska samhället som sträcker sig till alla målgrupper. Av all producerad media som publicerats i Japan 2011, är 40% manga (Unser-Schultz 2011). Den populäraste typen av manga är *sutoorii-manga*, manga som lägger stort fokus på berättelse-tekniken, vilket i sin tur förlitar sig på de lingvistiska element som berättar historien (Unser-Schultz 2011).

Enligt en undersökning från 2008, gjord av Agency for Cultural Affairs (2010), tyckte cirka 45% av deltagarna, att manga influerar japanska ungdomars språkbruk, efter TV, familj och vänners inflytande (Unser-Schultz 2011). Talmönster använt av mangakaraktärer, måste därför hitta en balans mellan verklighet och fiktion, för att upprätthålla en viss nivå av realism så att läsaren ska kunna relatera till karaktärerna utan att bli distraherade av överflödiga eller onaturliga lingvistiska användningar (Unser-Schultz 2011).

Naruto som manga i Sverige är inte riktad mot vuxna, vilket kan ses tydligt på språkbruket som är riktad mot ungdomar och ter sig barnsligt, jämfört med till exempel en roman. Dock finns det ett större antal vuxna människor i Japan som läser *shounen* manga likt Naruto. Förutom kulturella skillnader, kan det bero på att kontrasten mellan språkbrukets målgrupp inte är lika distinkt på japanska, jämfört med på svenska.

3.3. Stereotyper i Naruto

Enligt Kinsui (2003) kan konceptet stereotyp hittas i socialpsykologi och sociolingvistik. Vi tenderar i vardagen att klassificera människor baserat på deras yttre, kön, yrke, ålder och ras. Individer som tillhör en specifik kategori sägs besitta vissa karaktärsdrag som kan refereras till en stereotyp. Till exempel, “japaner är hårt arbetande människor” eller “kvinnor är känslösamma” (Kinsui, 2003:22).

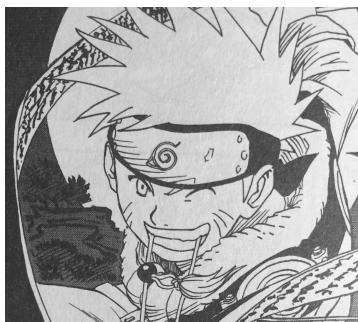
I Naruto har jag valt att analysera fem distinkta stereotypers språkbruk av yakuwarigo för att ta reda på om dessa nyanser finns på svenska. Huvudpersonen Naruto är en pojke som bär på en stor börda, vilket lämnar honom missförstådd och oälskad. Dock låter Naruto inte det komma i vägen för hans dröm att bevisa sin värdighet i byns ögon genom att bli byns Hokage. Iruka är en sidokaraktär som är den första personen att forma ett band med Naruto, likt en fadersfigur. Ebisu beskriver sig själv som en respektabel man och är en sidokaraktär som inte har någon stor influens på Narutos karaktär, dock har Ebisu ett unikt sätt att kombinera yakuwarigo och artighetsfraser i sitt språkbruk. Sasuke är en ensamvarg och Narutos rival men blev också Narutos första riktiga vän. Sakura är Narutos kärleksintresse, men hon är i sin tur förälskad i Sasuke, vilket skapar en kärlekstriangeldynamik. Hon är den enda kvinnliga karaktären i Narutos “in-group” i första volymen, och dessutom den svagaste karaktären som måste förlita sig på Naruto och Sasuke i farliga situationer.

Tabell 6 är baserad på diskussioner om stereotypers karaktärsdrag och egna observationer i Naruto. Ordlistan har översatts av mig från Culletons "List of Characters Traits" (2018).

Tabell 6: Stereotypiska karaktärsdrag.

Karaktär	Allmän stereotyp	Karaktärsdrag
Naruto	huvudkaraktär	hetlevrad, dum, modig, positiv, självsäker, framåtgående
Iruka	stödjande karaktär	fadersfigur, överseende, godhjärtad, pålitlig
Ebisu	sidokaraktär	stel, sträng, bossig
Sakura	kärleksintresse	svag, passiv, känslösam
Sasuke	rival	cool, övermodig, smart, kall, alert

3.4. Karaktärsbeskrivning

Naruto: En föräldralös pojke som gillar att busa och ställa till med besvär för att få uppmärksamhet av sin omgivning. Naruto är bestämd med starka värderingar. Han håller alltid sitt ord och misslyckas aldrig att agera, även i hopplösa situationer. Hans dröm är att bli Hokage, den starkaste ninjan i byn så han kan bli erkänd av sin omgivning och skydda sina vänner. Naruto har en förmåga att inspirera de han möter till att förändra deras livsstil till det bättre. Hans beslutsamhet ger honom ofta sympati från andra karaktärer (Narutohq 2018).

Figur 2. Naruto (© Kishimoto 1999:85 / Shueisha).

Iruka: En vänlig men tuff lärare på ninjaskolan i Lövgömman. Irukas föräldrar blev mördade av den niosvansade demonräven, tolv år innan början av serien, vilket lämnade honom föräldralös, som Naruto. Trots det, skyller han inte på Naruto för demonrävens attack. Iruka var den första personen som bekräftade Narutos existens och är det närmsta Naruto har till en fadersfigur.

Figur 3. Iruka (© Kishimoto 1999:93 / Shueisha).

Ebisu: En elitlärare för tredje Hokages barnbarn Konohamaru. Han är väldigt stolt över sitt arbete och anser sig själv vara en gentleman. Ebisu är en ”enligt konstens regler” person som försöker upprätthålla en professionell bild av sig själv. I början visade Ebisu avsky gentemot Naruto, dock kom han att respektera Naruto, tack vare allt Naruto gjort för Ebisus student Konohamaru.

Figur 4. Ebisu (© Kishimoto 1999:65 / Shueisha).

Sakura: En tjej som är förälskad i Sasuke och gör vad som helst för att få hans uppmärksamhet. Hon ser snäll och oskyldig ut på utsidan, men kan vara otrevlig mot Naruto. Sakuras styrkor som ninja är att hon är smart och har en utmärkt chakrakontroll. Dock är hennes svagheter en brist på uthållighet och talang i allmänhet (Narutohq 2018).

Figur 5. Sakura (© Kishimoto 1999:88 / Shueisha).

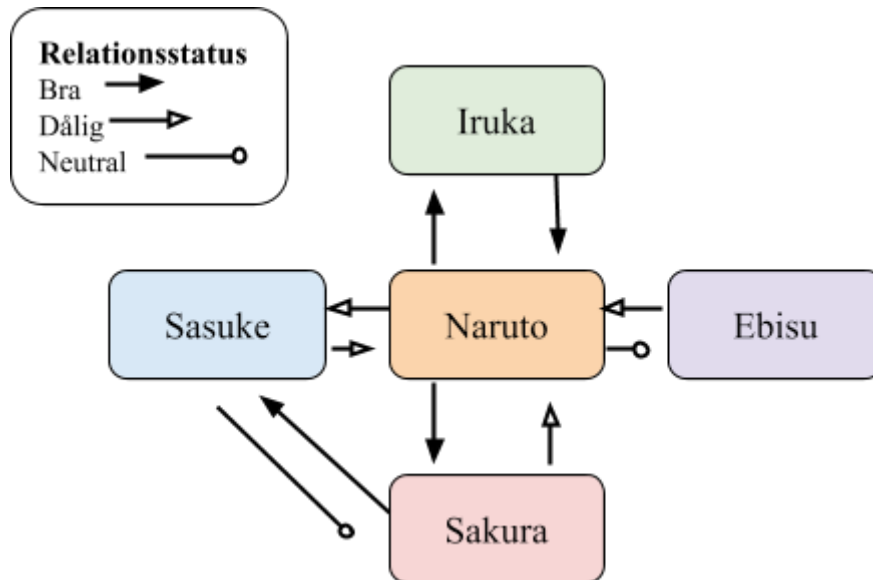

Sasuke: En cool kille som håller för sig själv. Han är en hämnare vars ambition är att döda sin storebror som mördade hela deras klan när Sasuke var ett barn. Massakern av klanen är det som driver Sasuke till att bli en starkare ninja än sin bror. Han gör vad som helst för att bli starkare, även om det betyder att han måste klippa bandet med sina lagkamrater. Han är populär bland tjejerna och är rankad nummer 1 i sin klass, vilket också reflekteras i hans ninjakunskaper på uppdrag (Narutohq 2018).

Figur 6. Sasuke (© Kishimoto 1999:89 / Shueisha).

3.5. Karaktärernas relation till varandra

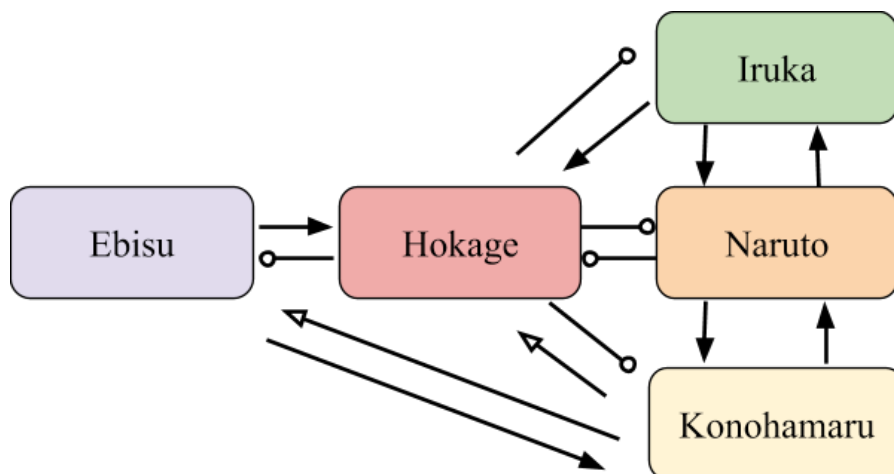
För att få en insikt hur språkbruket förändras hos diverse karaktär, har jag gjort ett diagram som visar karaktärernas relation till varandra. Tydliga exempel på hur språkbruket förändras, kommer förklaras senare i analysen. Värt att notera är att beroende på karaktärens status, ändras inte alltid språkbruket, trots att relationen är bra (vänskap, kärleksintresse, respekt). Dålig (ovän, fiende, ogillar personen i fråga) eller neutral (ingen relation till personen i fråga).

Figur 7. Karaktärernas relationsstatus.

3.5.1. Övriga relationer

Utöver de fem karaktärerna kommer Hokagen och Konohamaru att nämnas i exempelmeningarna i analysen. Hokagen är den mest respektable ninjan i byn och Konohamaru är Hokagens barnbarn som i sin tur, har en hög rang.

Figur 8. Övriga relationsstatusar.

4. Metod

Utvalda meningar i volym 1 av mangaen *Naruto* kommer transkriberas på japanska och svenska från respektive originalmanga, för att beräkna mängden av stereotypiska yakuwarigo-användningar per karaktär, och få en översikt hur dess användning översätts till svenska av Simon Lundström. Fokus riktas främst mot översättningen av pronomen, satsfinala partiklar och övriga mönster i karaktärernas språkbruk såsom *renboinhenka* och imperativ, för att se hur dessa nyanser upprätthålls i den svenska versionen. Tabeller kommer också användas för att ge en klar bild av vad som har analyserats. Då tre av fem karaktärer som ska analyseras är ungdomar, kommer en parallell mellan yakuwarigo och ungdomsspråk också att tillämpas, för att se om deras språkbruk på japanska stämmer överens med den engelska versionen av ungdomsspråk som jag senare översätter till svenska.

5. Analys

I den här delen kommer antalet pronomen och satsfinala partiklars användning att sammanfattas. Ett ojämnt antal av yakuwarigo-användning kan uppstå då vissa karaktärer har fler yakuwarigo-repliker att analysera i mangaen än andra. Till exempel, eftersom *Naruto* är huvudpersonen i mangaen utgår ifrån, har han en större mängd yakuwarigo-repliker att analysera än till exempel *Ebisu* som är en sidokaraktär. *Narutos* språkbruk har dock ovanligt mycket yakuwarigo-repliker, trots att han är huvudpersonen. Vilket motsäger *Kinsuis* (2003) påstående att huvudkaraktären sällan använder yakuwarigo, för att kunna relatera till läsaren. Utöver yakuwarigo-användning, kommer utvalda meningar från respektive japanska och svenska originalmanga också att analyseras i sin helhet, för att konstatera om karaktärernas relation till varandra ändrar sitt språkbruk i den svenska översättningen.

För att begränsa mängden text, kommer karaktärerna analyseras inom kategorin Lines och Thoughts i tabell 7 lånad från *Unser-Schutz* (2015) att användas.

Tabell 7. Text kategorier i manga (*Unser-Schutz* 2015:40).

Category	Environment	Characteristics	Text
Lines	Unbroken speech bubbles	Audible information; primarily dialogue but some onomatopoeia as well	Generally type
Thoughts	Dot-tailed speech bubbles; squares or whited-out space; directly on the background	Characters' inner voices; are not audible to other characters; do not directly address the reader	Generally type
Narration	Square captions; directly on background	Text informing readers of plot development, location, etc.; primarily descriptive in nature, often featuring privileged information unknown to characters; can be in any person; is not audible or accessible to characters	Generally type
Onomatopoeia	Directly written on background	Do not form full sentences; are not spoken by anyone; are mimetic of real world sounds or describe the nature or atmosphere of a scene	Stylized; graphically handwritten
Background text	Part of drawing	Text written as a part of the scene; is not actually vocalized, such as advertisements, building names, etc.; appear as text to characters	Graphically incorporated into drawing
Background lines/thoughts	Directly written on background, sometimes marked by straight lines	Text representing secondary lines or thoughts; it is impossible to tell whether they vocalized; often jokes, criticisms or other non-essential information	Handwritten
Comments	Directly written on background, sometimes marked by arrows or stars	Notes or jokes about characters or items; supply privileged information about the scenes that has not been otherwise made available to the readers; generally non-essential information	Generally handwritten
Titles	In captions; directly on background	Titles or subtitles of the chapter or series name; authors' names	Generally type

5.1. Pronomen

Frekvensen av personliga pronomen i första- och andra person hos de fem karaktärerna. Jag har utifrån volym 1 i mangan Naruto utfört en individuell uppdelning av diverse karaktärers användning av pronomen som kommer att analyseras baserat på vem de talar med. Huruvida den svenska översättningen bevarar dessa yakuwarigo-nyansen eller ej kommer förklaras i del 5.4 till 5.8.

Tabell 8. Frekvens av pronomen i första och andra person.

Pronomen i första person	Naruto	Iruka	Ebisu	Sakura	Sasuke
<i>watashi</i>			7	14	
<i>ore</i>	18	2			7
Pronomen i andra person					
<i>kimi</i>		1			
<i>anta</i>				3	
<i>omae</i>	9	6			1
<i>temee</i>	2			1	2

5.2. Satsfinala partiklar

Frekvensen av satsfinala partiklar hos de fem karaktärerna. Jag har utifrån volym 1 i mangan Naruto utfört en individuell uppdelning av diverse karaktärers användning av satsfinala partiklar som kommer att analyseras baserat på vem de talar med. Huruvida den svenska översättningen har bevarat dessa yakuwarigo-nyansen eller ej kommer förklaras i del 5.4 till 5.8.

Tabell 9. Frekvens av satsfinala partiklar.

Satsfinala Partiklar	Naruto	Iruka	Ebisu	Sakura	Sasuke
<i>-ze</i>	1				1
<i>-zo</i>	5	4	5		3
<i>-wa</i>				10	

5.3. Övriga mönster i karaktärernas språkbruk

Förutom pronomen och satsfinala partiklar finns det övriga ord och grammatiska användningar som representerar varje karaktärs distinkta språkbruk. Specifika svordomar och slangord har valts ut från den svenska översättningen av mangan Naruto volym 1.

Tabell 10. Karaktärernas övriga användningar.

Övrigt	Användningsområde	Naruto	Iruka	Ebisu	Sakura	Sasuke
uttalsförändring i vokalsekvenser	ungdomligt intryck	23	1	1		5
(shi)- <i>nasai</i>	mildare form av imperativ				3	
imperativ (affirmativ)	grovt kommando	6	6		2	2
imperativ (negativ)	grovt förbud	3	2			1

Mängden användning av specifika svordomar och slangord av Naruto och Sasuke från den svenska översättningen av mangan Naruto volym 1.

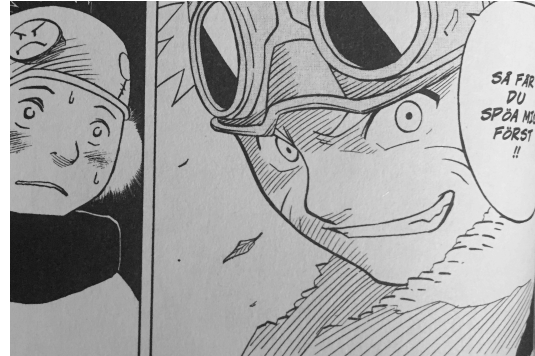
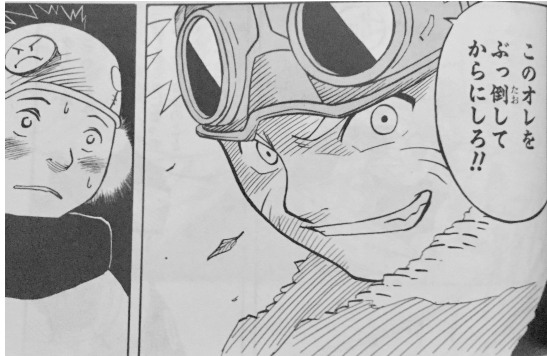
Tabell 11. Ungdomsspråk användningar.

Antal svordomar och slang	Naruto	Sasuke
<i>fan/fasen</i>	8	2
<i>jävlar/jäklar</i>	8	1
<i>skit</i>	10	3
<i>liksom</i>	5	
<i>typ</i>	3	
<i>alltså/asså</i>	3	

5.4. Naruto

I manga översätts *ore* till antingen jag eller mig. Det går inte att indikera några nyanser av *yakuwarigo* enbart i pronomen översatt till svenska, vilket kan bero på att svenska har mindre variationer av pronomen jämfört med japanska. Detsamma gäller de andra karaktärernas användning av *ore*. Det finns dock inslag av en grövre nyans i meningens helhet som bidrar till Narutos karaktär.

Figur: 9. Naruto *ore*. (© Kishimoto 1999:71 / Shueisha). Figur: 10. Naruto *ore*. (© Kishimoto 2006:69). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 12. <Naruto *ore*> (Kishimoto 1999:71; 2006:69).

Japanska versionen	Svenska översättningen
Kono <i>ore</i> wo buttaoshite kara ni shiro Den här mig ACC spöa efter att DAT göra-IMP	så får du spöa <i>mig</i> först!!

I denna situation talar Naruto med Konohamaru som har en högre status än Naruto. Konohamaru berättade för Naruto om sin önskan att bli Hokage och som respons säger Naruto att han måste “ta sig förbi” honom först, om han vill bli Hokage. Den svenska översättningen är ekvivalent, då Narutos karaktär stämmer överens med den japanska, en ungdom som inte är rädd för konsekvenserna av sina ordval till en person med högre status. Översättningsmetoden som används här är *ekvivalent*, då den svenska versionen ger en likvärdig nyans.

Omae översätts till dig, du och personnamn. Det samma gäller för den mer grövre versionen *temee*, som inte inkluderade något personnamn. Dock går det att lokalisera ett ungdomsspråkbruk i meningens helhet. Svordomar kan i detta fallet indikera ett mer ungdomligt språkbruk (Stenström et al. 2014).

Figur: 11. *Naruto teme* (© Kishimoto (1999:65 / Shueisha). Figur: 12. *Naruto teme* (© Kishimoto 2006:63). *Naruto* volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 13. <*Naruto teme*> (Kishimoto 1999:65; 2006:63).

Japanska versionen	Svenska översättningen
<i>Teme</i> ga hitori de koketa dake darouga koraa!!! du-NOM ensam ramla-PAST enbart MOD-SFP INTERJ	så fan heller! det var <i>du</i> som snubblade helt själv!!

I denna situation, träffade Naruto Konohamaru i det tidigare exemplet för första gången, och i samma rum är Hokagen och Ebisu närvarande. Alla har högre status än Naruto, men trots det så kallade Naruto pojken *teme* som är den grövre versionen av du på japanska, vilket ger en stark nyans av ogillande gentemot Konohamaru som påstod att Naruto satte upp en fälla. I den svenska översättningen kan “så fan heller” hjälpa till att visa på vilken nivå Naruto inte håller med Konohamarus påstående. Användningen av ordet “snubbla” istället för “ramla” ger också en ungdomligare nyans av Narutos karaktär. Denna meningen är därför *ekvivalent*, då Narutos karaktär som en hetlevrad ungdom går att lokalisera.

Naruto använder satsfinala partiklar när han visar ett kaxigt eller argt beteende. Det spelar ingen roll vem han talar med eller vilken situation han befinner sig i. Narutos karaktär på svenska visar detta genom att komplettera de situationerna med svordomar och slangord. Enbart *-zo*, kan inte översättas till svenska, dock finns ett tydligt ungdomsspråk som reflekterar hur frustrerad Naruto är över att ha fastnat i en fälla av sin ninjalärare Kakashi.

Figur 13. *Naruto -zo* (© Kishimoto 1999:159 / Shueisha). Figur 14. *Naruto -zo* (© Kishimoto 2006:161). *Naruto* volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 14. <*Naruto -zo*> (Kishimoto 1999:159; 2006:161).

Japanska versionen	Svenska översättningen
chikushoo! sensei no wananya moo ni do to hikka kara fan lärare GEN fälla en gång till fastna-NEG- nee zo! RENBOINHENKA SFP	fasen också! <i>vänta bara!</i> jag ska aldrig gå i nån <i>jäkla</i> fälla igen!

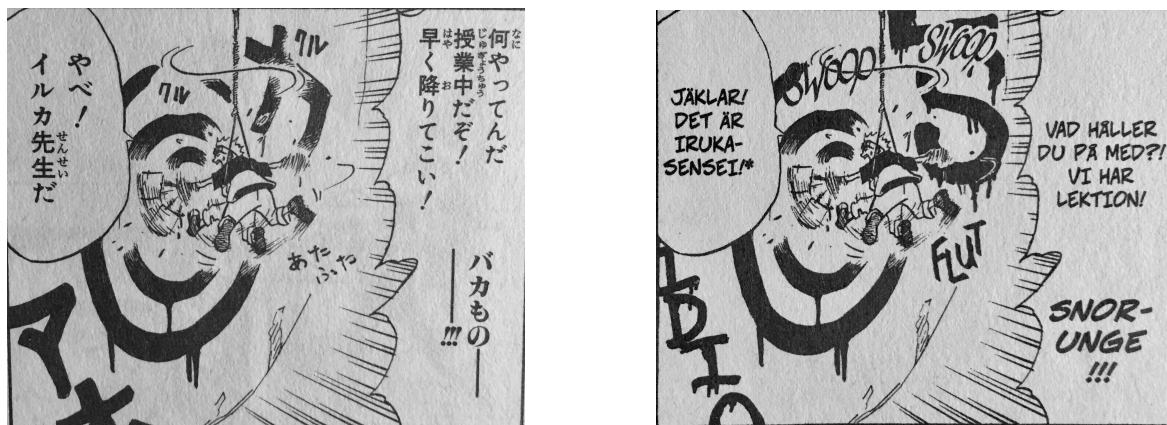
Eftersom *-zo* inte har en ekvivalent översättning på svenska, kan “vänta bara” i detta fallet, styrka Narutos påstående att han inte ska hamna i samma fälla igen. I originalversionen används ytterligare svordomar för att reflektera Narutos negativa känslor gentemot att ha fastnat i en fälla. *Naruto* översatt till svenska ger samma nyans av frustration över situationen han befinner sig i, vilket ger en *ekvivalent* översättning i meningens helhet.

Faktorn som präglar Narutos “tonårsspråk” är mängden *renboinhenka* på japanska. Han är den enda karaktären i hela volym 1 som använder en rik mängd *renboinhenka*, vilket ger en tydlig bild av en självsäker ung pojke som inte bryr sig om vad andra tycker, vilket stämmer in på hans karaktär. Enbart *renboinhenka* går inte att översätta till svenska, så meningarnas helhet måste tas i åtanke för att ge samma känsla i översättningen. Det är dock svårt att peka ut om *renboinhenka* har tagits i åtanke när manga översattes till svenska eller ej. Inget klart mönster angående *renboinhenka*-användning gick att lokalisera i denna analysen av *Naruto* volym 1, men på japanska är det klart att Narutos karaktär lyser igenom på grund av *renboinhenka*, då *Naruto* är den enda karaktären som stämmer överens med *renboinhenka*-användnings karaktäristiska drag. Mängden imperativ i kontrast till Iruka, som dessutom är en lärare, styrker Narutos självsäkra och modiga personlighet då *Naruto* använder imperativ i situationer som är opassande jämfört sin rang. *Naruto* visar inga problem med att ge order till dem med högre rang och ålder, vilket också reflekteras på svenska med hjälp av slang och svordomar. Tillfällena då *Naruto* använder negativ imperativ är han irriterad eller upprörd. *Naruto* ändrar inte sitt språkbruk med åtanke om vem han talar med eller i vilken situation han befinner sig i.

5.5. Iruka

Iruka använder *ore* när han refererar till sig själv för fienden och pratar med Naruto i ett irriterat tillstånd. Detsamma gäller majoriteten av användningen *omae*, som också används när Naruto tilltalas. Irukas språkbruk blir grövre, när han skäller ut Naruto för sitt bus och dylikt, men när han tilltalar Hokagen eller sina kollegor, använder Iruka personnamn istället för *anata*, som är den formellare versionen av du, men i detta fall är *anata* inte respektabelt att säga till personer med högre rang. Iruka använder också *kimi* när han refererade till sina studenter, vilket är vanligt hos lärare eller personer med högre rang som tilltalar någon med lägre rang. Eftersom Iruka är av högre rang än Naruto, tilltalar han inte Naruto med respekt som med Hokagen eller sina kollegor, som antingen är av samma eller högre rang. Iruka har ett mer distinkt språkbruk på japanska då dessa yakuwarigo-nyanser inte går att översätta till svenska. Det finns ingen tydlig översättningsteknik som har använts för att visa Irukas karaktär, därför blir Irukas språkbruk neutraliserat på svenska.

Iruka är vanligtvis en lugn och samlad karaktär, men när han talar med Naruto, är det oftast vid spända situationer, vilket resulterar i ett grövre språkbruk på japanska. När Iruka använder satsfinala partiklar, är det när han gör starka påståenden som i figur 15.

Figur 15. Iruka *-zo* (© Kishimoto 1995:9 / Shueisha). Figur 16. Iruka *-zo*. (© Kishimoto 2006 :11). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 15. <Iruka *-zo*> (Kishimoto 1999:9; 2006:11).

Japanska versionen	Svenska översättningen
nani yatte n da jyugyou chuu da zo hayaku orite koi! vad gör KOP lektion mitten KOP SFP genast ner kom-IMP	vad håller du på med?! vi har lektion!

När Iruka använder en kombination av *-zo* och imperativ, ger det hans språkbruk ett maskulint intryck på japanska. I detta exempel är den svenska översättningen inte lika kraftfylld med auktoritet som den japanska. Detta kan bero på att meningens helhet har förenklats då “kom ner genast” har utelämnats i översättningen, vilket resulterar i en svagare nyans av auktoritet.

Iruka använder bara *masu*-form framför Hokagen och sina kollegor, vilket visar att han ger respekt till de i samma och högre rang, dock reflekteras inte det i den svenska översättningen, då svenska språket

inte är lika komplex som japanska. Därav neutraliseras Irukas språkbruk för att det inte finns något annat sätt att visa hans artighetsgradsanvändning på svenska utan att det kan låta onaturligt.

Det som karakteriserar Irukas språkbruk är mängden imperativ, vilket är naturligt, då han är en lärare med auktoritet. Samt, användningen av *-zo*. Dock använder han inte imperativ och satsfinala partiklar lika löst som Naruto gör. Iruka använder det vid situationer när det är socialt passande, eller för att visa när han menar allvar med sitt påstående, vilket ibland kräver ett grövre språkbruk på japanska. Till exempel på situationer då imperativ används är när han läxar upp Naruto eller talar med en fiende. I jämförelse med Naruto, blir Irukas språkbruk neutralt på svenska då hans karaktär inte passar in i kategorin för ett stelt eller grovt språkbruk. Iruka använder bara ett grövre språkbruk när han talar med fienden eller menar allvar, vilket inte är frekventa situationer i volym 1. Iruka är oftast i situationer när han pratar *masu*-form med Hokagen eller sina kollegor, vilket inte har inkluderats i denna uppsatsens analys, då det är svårt att ge konkreta exempel på japanskans olika artighets nivåer översatt till svenska. I kontrast med Sakura, bibehåller Iruka sin artighetnivå när han talar med de i samma eller högre rang som honom.

5.6. Ebisu

Ebisu använder alltid *watashi*, när han refererar till sig själv, som i kontrast med de andra manliga karaktärerna, ger honom ett stelare och prydligare intryck som man på japanska. *Watashi* är den neutrala versionen av ”jag”, vilket sällan eller aldrig används av de andra manliga karaktärerna i Naruto. Därför blir det en distinkt skillnad vad för typ av karaktär Ebisu är enbart genom att referera sig själv som *watashi* på japanska. Inga *yakuwarigo* nyanser går att lokalisera vid användningen av *watashi* översatt till svenska.

Figur: 17. Ebisu *watashi* (© Kishimoto 1999:69 / Shueisha). Figur: 18. Ebisu *watashi* (© Kishimoto 2006:67). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 16. <Ebisu *watashi*> (Kishimoto 1999:69; 2006:67).

Japanska versionen	Svenska översättningen
<i>watashi</i> no seito ni tsuku mushi wa hajjo suru!! Jag GEN elev DAT rör insekt TOP ta bort	minsta fluga som smutsar ner <i>mina</i> elever ska bort!

I exemplet ovan, använder Ebisu *watashi* i kombination med kortform-grammatik. Ebisu använder dessutom *watashi* när han pratar i masu-form med andra karaktärer.

Figur 19. Ebisu -zo (© Kishimoto 1995:69 / Shueisha).

Figur 20. Ebisu -zo (© Kishimoto 2006:67). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 17. <Ebisu -zo> (Kishimoto 1999:69; 2006:67).

Japanska versionen	Svenska översättningen
ichiban no chikamichi na no desu zo!! o mago sama!! den bästa GEN genväg KOP SFP HON barnbarn HON	det är den bästa genvägen, junior!

Ebisu använder -zo när han gör starka påståenden, både i kortform och i masu-form.

Ebisus språkbruk skiftar mest av alla bland de fem karaktärerna. Vilket syns tydlig på japanska när han använder masu-form, *keigo* och kort-form med nyanser av *yakuwarigo*, beroende på vem han talar

med och i vilken situation han befinner sig i, vilket kan bero på hans arbete som elitlärare. När Ebisu tänker för sig själv och pratar direkt till Naruto, använder han vanligtvis kortform. Dock finns det tillfällen när han tänker med masu-form, vilket är ovanligt då den inre rösten tenderar att vara "oartig", då ingen annan kan höra hans tankar. Vid de tillfällena, tänker han på sin student Konohamaru, vilket kan indikera att han är en seriös person som visar respekt, även när personen i fråga inte är närvarande. Vid Hokagens och Konohamarus närvaro, skiftar han till masu-form och *keigo* fraser, vilket visar respekt inför deras högre status. På svenska finns ingen tydlig översättning av *keigo*, masu-form och kortform på japanska, därför går Ebisus språkbruk på japanska miste om sin nyans. Ebisus språkbruk blir därför neutralt på svenska, då det inte finns någon tydlig möjlighet att visa de distinkta artighetsnivåerna och yakuwarigo-användning i det japanska språkbruket.

5.7. Sakura

Sakura använder alltid *watashi* när hon pratar och tänker för sig själv, och beroende på vem Sakura talar med, ändras hennes språkbruk från kortform till masu-form på japanska. Detsamma gäller användningen av pronomen i andra person. Sakura kallar Naruto *anta* i neutrala situationer och *temee* när hon är väldigt irriterad på Naruto över något han gjort relaterat till Sasuke. Sakuras *anta* och *temee* användningsfunktion ger inte samma kraftfulla nyans av ilska översatt på svenska. Vilket går miste om sin yakuwarigo-nyans översatt till svenska. Ett masu-form språkbruk går att lokalisera när hon pratar med deras nya lärare Kakashi, vilket visar att Sakura medvetet visar respekt till de som är av högre rang än henne själv. Dock skiftar hon tillbaka till ett kortform språkbruk efter några få fraser. Därav upprätthålls inte det mönstret i resten av mangan. På svenska finns inget tydligt mönster som visar dessa skillnader. Dock går det att se ett ungdomsspråkbruk på svenska när hon till exempel använder den kortare versionen "nån" istället för "någon". När Sakura pratar med eller om Naruto, tenderar hon att använda ungdomligare versioner av ord.

Figur 21. Sakura -wa (© Kishimoto 1995:91 / Shueisha). Figur 22. Sakura -wa (© Kishimoto 2006: 89). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 18. <Sakura -wa> (Kishimoto 1999:91; 2006:89).

Japanska versionen	Svenska översättningen
sasuke kun ni gantaretenjanai wa yo!! sasuke-HON DAT stirra-NEG SFP SFP	sluta stör! och sluta stirra på sasuke-kun!

Sakura använder satsfinala partikeln *-wa*, när hon gör ett mildt påstående. I detta fall ger också användningen av *-wa* hennes karaktär en mer feminin nyans på japanska. Dock finns det ingen specifik metod att visa denna yakuwarigo-nyans på svenska, då svenskan inte har feminina och maskulina grammatiska funktioner som i japanska. Trots att Sakura använder *-wa* i majoriteten av sitt språkbruk, är hon inte den stereotypiska prinsess-karaktären, då hon också använder imperativ och hortativa fraser vilket inte anses vara kvinnligt. Exempel på bruk av imperativ finns i figur 23 och 24.

Figur 23. Sakura imperativ (© Kishimoto 1995:88 / Shueisha). Figur 24. Sakura imperativ (© Kishimoto 2006:86). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 19. <Sakura imperativ> (Kishimoto 1999:88; 2006:86).

Japanska versionen	Svenska översättningen
naruto <i>doke!</i> mukoogawa ni suwaritai-no-yo! naruto gå undan-IMP andra sidan DAT sitta-DES-SFP-SFP	naruto, <i>flytta dig!!</i> Jag vill sitta på andra sidan!!

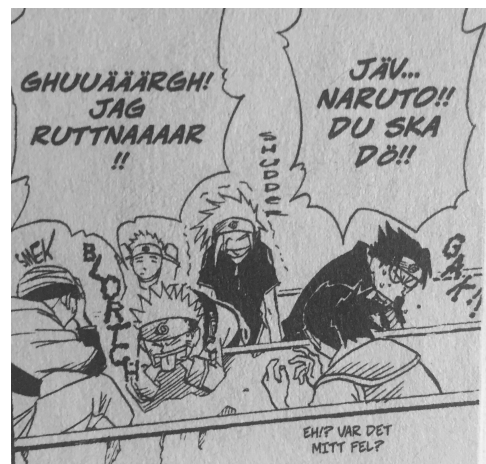
Dock är den största skillnaden mellan Sakuras och Narutos språkbruk på svenska att hon inte svär. Istället läggs fokuset på att framhäva i vilken grad hon är irriterad eller arg (på Naruto), i form av klagomål, vilket stämmer in på hennes karaktär då hon tenderar att vara otrevlig mot de hon inte gillar. Trots att Sakura är en ungdom, lutar hennes karaktär mer åt det prydligare hållet då hon refererar till

sig själv och andra på ett neutralt sätt med feminina inslag på japanska. Dessa nyanser går endast att se när man jämför hennes språkbruk med Naruto, som använder mindre fina ord, slang och svordomar i nästan alla situationer.

5.8. Sasuke

Sasukes språkbruk på japanska gentemot Naruto är åt det grövre hållet. Exempel på det är användningen av *temee*. Dock går det inte att se ett distinkt mönster mellan det grövre och normala språkbruket Sasuke använder översatt till svenska. För att kompensera för de yakuwarigo-nyanser som försvinner i den svenska översättningen, har svordomar och öknamn lagts till. Sasuke befinner sig oftast i situationer där han är arg eller irriterad, så hans språkbruk tenderar att innehålla svordomar och öknamn på svenska. Jämfört med Naruto och Sakura översätts inte specifika ord till ungdomsspråk, vilket ger Sasuke en mer neutral översättning på svenska. Hans roll som ungdom framgår inte lika klart i jämförelse med Naruto och Sakura. Det kan bero på att Sasukes karaktär inte är lika naiv som Naruto och Sakura, då han är en hämnare vars mål är att döda sin egen bror. Därför framstår han mer seriös i sitt språkbruk på svenska för att visa att hans karaktär inte är lika naiv och livlig som till exempel Naruto.

Figur 25. Sasuke -zo (© Kishimoto 1995:92 / Shueisha). Figur 26. Sasuke -zo (© Kishimoto 2006:90). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Tabell 20. <Sasuke -zo> (Kishimoto 1999:92; 2006:90).

Japanska versionen	Svenska översättningen
teme... naruto! Korosu zo!! du naruto döda SFP	jäv... naruto!! Du ska dö!!

Antalet satsfinala partiklar är litet, men används främst vid tillfällen när han gör ett starkt påstående angående tunga ämnen i anknytning till familj och negativa känslor. Bortsett från Naruto, spelar det ingen roll vem Sasuke talar med, han använder alltid samma språkbruk på japanska i volym 1. Han har ingen respekt för någon, speciellt inte för Naruto. Därför riktas öknamnen mot honom och de han tycker ter sig barnsligt, även om de är högre rang eller ålder än Sasuke själv.

6. Diskussion

De fem karaktärernas språkbruk översatt till svenska gav olika resultat. Narutos språkbruk var mest ekvivalent med den japanska versionen, vilket kan bero på att han är huvudkaraktären med flest repliker att analysera. De andra ungdomarna hade nyanser av ungdomsspråk i form av antingen förkortningar av ord eller svordomar. Dock var mängden av ungdomsspråk i jämförelse med Narutos karaktär inte lika uppenbar i övriga karaktärers språkbruk. Lärarnas språkbruk var nästan identiska på svenska, dock var Ebisus språkbruk på japanska mest komplicerat, då han talar i olika artighetsnivåer. Vilket också ledde till att hans karaktär neutraliserades på svenska då en ekvivalent översättning är svår att göra för att visa nyansen av de olika artighetsnivåerna på japanska. Alla karaktärer har sin distinkta personlighet och språkbruk på japanska, men i hur stor grad det gick att lokalisera på svenska är svårt att besvara. Anledningen till det är att japanska och svenska är två helt olika språk och kulturer som inte delar samma grammatiska funktioner och komplexitet i form av artighetsnivåer. Översättningen har därav gått miste om varje karaktärs unika yakuwarigo-användningar på japanska. Däremot upprätthåller den svenska versionen till viss del en ekvivalent översättning av varje karaktär, genom att dra en gräns mellan vad som är standard och ungdomsspråk.

För att få en bättre översikt av diverse karaktärers språkbruk på svenska, hade jag velat analysera flera volymer av mangan, för att samla ihop mer data om yakuwarigo-användning per karaktär.

7. Slutsats

I den här uppsatsen har fem karaktärers yakuwarigo språkbruk analyserats från mangan Naruto volym 1, för att konstatera huruvida dessa nyanser bevaras översatt på svenska, och i hur stor grad. "Seven types of translation techniques" presenterad av Vinay och Darbelnet (1958/1995, refererad i Hasegawa 2012) har använts för att visa vilka översättningsmetoder som har brukats. Sedan har Kinsuis (2003) forskning om yakuwarigo och Korpusstudien "Trends in Teenage Talk" av Stenström et al. (2014) tillämpats för att förklara vilka stereotyper som existerar och hur dess språkbruk uttrycks hos de fem karaktärerna.

Det gick inte att tyda huruvida yakuwarigo-användningsfunktioner av satsfinala partiklar och pronomen översatt till svenska påverkade diverse karaktärs språkbruk. Vilket främst beror på att svenska språket inte har feminina och maskulina grammatiska funktioner. Därav neutraliserades eller utelämnades dessa nyanser på svenska. Dock gick det till viss del att dra paralleller mellan meningarnas helhet och hur det påverkade diverse karaktärers språkbruk översatt till svenska. Beroende på karaktärens personlighet, lyckades översättningen ge ekvivalens, dock fanns det tillfällen då information utelämnades i översättningen, därav försvagades styrkan i meningens helhet på grund av brist på ekvivalens i målspråket för att visa samma nyans.

Trots att yakuwarigo är svårt att översätta till svenska, behöll Narutos karaktär till stor del sin nyans i översättningen. Anledningen till det var användningen av slang och svordomar, vilket gav honom ett distinkt språkbruk för sin karaktär. De andra karaktärernas språkbruk neutraliserades markant, vilket kan bero på att det inte finns någon ekvivalens eller liknande nyans på målspråket. Dock gick det att lokalisera skillnaden mellan standard och ungdomsspråk på svenska. De två lärarna använde inte slang eller svordomar i sitt språkbruk på svenska, även när de använde samma satsfinala partiklar och pronomen som, till exempel, Naruto. Gällande de andra karaktärerna så gick det att lokalisera ungdomsspråk i små mängder, men inte i lika stor grad som Narutos karaktär, vilket kan bero på att de inte har mycket dialog att analysera från volym 1. Relationerna karaktärerna har till varandra gav inget distinkt talmönster på svenska, vilket kan bero på att de olika artighetsfraserna (keigo, masu-form och kortform) inte hade en ekvivalent översättning på svenska. Därav neutraliserades språkbruket och gick

miste om sin nyans. De fåtal gånger karaktärerna ändrade sitt språkbruk på japanska, var när de antingen talade med någon i samma eller högre rang och när de befann sig i ett argt tillstånd.

Yakuwarigo kan inte bibehållas översatt till svenska på samma nivå som den japanska versionen. Dock finns det möjlighet att gå runt problemet genom att aktivt ge diverse karaktär ett unikt sätt att tala för att ge liknande nyans på svenska. I Narutos fall, svordomar och slang i kontrast med lärarna som aldrig använde ett sådant språkbruk, även i liknande situationer.

Framtida forskning skulle kunna vara att ta reda på "i hur stor grad, lokaliseras och ändras karaktärernas unika karaktärsdrag för att kunna relatera till den svenska målgruppen?". Eller, "går det att lokalisera ett mönster i hur språkbruket av mangakaraktärer kan översättas bättre till svenska från japanska?".

Källförteckning

'Edo kotoba (renboinhenka)'. Senast uppdaterad (2018-07-04) *Wikipedia*. Hämtad 2018-12-24 från <https://ja.wikipedia.org/wiki/%E6%B1%9F%E6%88%B8%E8%A8%80%E8%91%89#%E9%80%A3%E6%AF%8D%E9%9F%B3%E5%A4%89%E5%8C%96>.

Benediktsdottir, Á. (2015) *Analysing a Harvest Moon*. On the Translation of role language in Bokujō Monogatari: Hajimari no Daichi for the Nintendo 3DS. (Master's thesis) Stockholm: Translation Studies, Stockholms universitet. Hämtad 2018-11-13 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:822279/FULLTEXT01.pdf>.

Culleton, T. (2018) *Fiction Writer's Mentor: List of Characters Traits*. Hämtad 2018-11-15 från <http://www.fiction-writers-mentor.com/list-of-character-traits/>.

Glosbe. (2018) Japanska-svenska-japanska ordbok. länk: <https://sv.glosbe.com/sv/ja>.

Hasegawa, Y. (2012) *The Routledge Course in Japanese Translation*. London: Routledge.

Heerink, D. (2018) *Yakuwarigo Lost in Translation. A foreignising Approach to Translating Yakuwarigo* (Master's thesis) Nederländerna: Asian Studies, Leiden University. Hämtad 2018-10-25 från <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/63751/Thesis%20Version%202.pdf?sequence=1>.

Hepburn system lista. (2018/ 25/10) i *Wikipedia*. Hämtad 2018-10-25 från https://en.wikipedia.org/wiki/Hepburn_romanization.

'Japanese verb conjugation'. Senast uppdaterad (2018-11-17) *Wikipedia*. Hämtad 2018-11-19 från https://en.wikipedia.org/wiki/Japanese_verb_conjugation#Imperative.

Kinsui, S. (2003) *Virtual Japanese: Enigmas of Role Language*. Hämtad 2018-10-20 från https://ir.library.osaka-u.ac.jp/repo/ouka/all/67215/OUHSS_SK.pdf.

Kinsui, S., & Yamakido, H. (2015) Role Language and Character Language. *Acta Linguistica Asiatica*, 5(2), s.29-42. <https://doi.org/10.4312/ala.5.2.29-42>.

Kishimoto, M. (1999) *Naruto volym 1* (japanska versionen). Tokyo: Shueisha.

Kishimoto, M. (2006) *Naruto volym 1* (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

'Naruto <engelska>'. 2018, *Wikipedia*. Hämtad 2018-10-20 från <https://en.wikipedia.org/wiki/Naruto>.

'Naruto <svenska>', 2018, *Wikipedia*. Hämtad 2018-10-20 från <https://sv.wikipedia.org/wiki/Naruto>.

'Naruto 2018, *Narutopedia*. Hämtad 2018-10-20 från <http://naruto.wikia.com/wiki/Narutopedia>.

Narutohq. (2018) *Uzumaki Naruto Biography*. Hämtad 2018-11-15 från <http://www.narutohq.com/character-biographies.php>.

Nilsson, H. (2016) *Who Did You Say You Were? A case study of character creation through language usage in Takarazuka plays*. (Bachelor's thesis) Lund: Centre for Language and Literature, Japanese Studies, Lund University. Hämtad 2018-11-20 från <https://gul.gu.se/node.do?id=42905710&ts=1541436612317&file=true&inline=true>.

Nordenstam, K. (2003) *Genusperspektiv på språk*. Stockholm: Höskoleverket. Hämtad 2018-11-03 från http://jamda.ub.gu.se/bitstream/1/282/1/genusforsk_sprak.pdf.

'Shōnen manga', 2018-12-20, *Wikipedia*. Hämtad 2018-11-13 från https://en.wikipedia.org/wiki/Sh%C5%8Dnen_manga.

Stenström, A., Andersen, G., Hasund, I (2014). *Trends in Teenage Talk: Corpus compilation, analysis and findings*, *Studies in Corpus Linguistics*(8). Hämtad 2018-11-12 från <https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.ub.gu.se/lib/gu/reader.action?docID=623246&query=>.

Taylor, N. (2018) *The loss of meaning in the translation of Shōnen manga : A comparative analysis of the character impressions between the English and Japanese versions of Dragon Ball* (bachelor's thesis) Dalarna: School of humanities and Media Studies, Japanese, Dalarna University. Hämtad 2018-11-02 från <http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1221036&dswid=-2230>.

Unser-Schutz, G. (2011) Maree, C & Satoh, K. (red.). *Gendered Language in Manga*. Proceedings of the 6th Biennial International Gender and Language Association Conference. (s.404-421). Tokyo: Tsuda College. Hämtad 2018-11-11 från https://www.academia.edu/818999/IGALA6_Proceedings_Proceedings_of_the_Sixth_International_Gender_and_Language_Association_Conference.

Unser-Schutz, G. (2015) *The Role Language in Manga: From the Point of view of Structure, Vocabulary and Characters* (doctoral dissertation) Japan: Social Science, Hitotsubashi University. Hämtad 2018-11-13 från https://www.academia.edu/9165570/Unser-Schutz_Giancarla_2013_The_role_of_language_in_manga_From_the_point_of_view_of_structure_vocabulary_and_characters_Dissertation.

Tabeller

Tabell 1: Användningsexempel av satsfinala partiklar och pronomen som yakuwarigo (Kinsui & Yamakido, 2015).

Tabell 2: Artighetsgrad och användare av pronomen i första person (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Tabell 3: Artighetsgrad och användare av pronomen i andra person (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Tabell 4: Användningsområde och användare av satsfinala partiklar (baserat på Kinsuis forskning och min egen observation).

Tabell 5: Funktion och intryck av övriga uttryck.

Tabell 6: Stereotypiska karaktärsdrag.

Tabell 7. Text kategorier i manga (Unser-Schutz 2015:40).

Tabell 8. Frekvens av pronomen i första och andra person.

Tabell 9. Frekvens av satsfinala partiklar.

Tabell 10. Karaktärernas övriga användningar.

Tabell 11. Ungdomsspråk användningar.

Tabell 12. <Naruto *ore*> (Kishimoto 1999:71; 2006:69).

Tabell 13. <Naruto *temee*> (Kishimoto 1999:65; 2006:63).

Tabell 14. <Naruto *-zo*> (Kishimoto 1999:159; 2006:161).

Tabell 15. <Iruka *-zo*> (Kishimoto 1999:9; 2006:11).

Tabell 16. <Ebisu *watashi*> (Kishimoto 1999:69; 2006:67).

Tabell 17. <Ebisu *-zo*> (Kishimoto 1999:69; 2006:67).

Tabell 18. <Sakura *-wa*> (Kishimoto 1999:91; 2006:89).

Tabell 19. <Sakura imperativ> (Kishimoto 1999:88; 2006:86).

Tabell 20. <Sasuke *-zo*> (Kishimoto 1999:92; 2006:90).

Citerade bilder

Figur 1: Slanguage av Stenström et al (2014:65).

Figur 2. Naruto (© Kishimoto 1999:85 / Shueisha).

Figur 3. Iruka (© Kishimoto 1999:93 / Shueisha).

Figur 4. Ebisu (© Kishimoto 1999:65 / Shueisha).

Figur 5. Sakura (© Kishimoto 1999:88 / Shueisha).

Figur 6. Sasuke (© Kishimoto 1999:89 / Shueisha).

Figur 7. Karaktärernas relationsstatus.

Figur 8. Övriga relationsstatusar.

Figur: 9. Naruto *ore*. (© Kishimoto 1999:71 / Shueisha).

Figur: 10. Naruto *ore*. (© Kishimoto 2006:69). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur: 11. Naruto *temee* (© Kishimoto (1999:65 / Shueisha).

Figur: 12. Naruto *temee* (© Kishimoto 2006:63). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 13. Naruto *-zo* (© Kishimoto 1999:159 / Shueisha).

Figur 14. Naruto *-zo* (© Kishimoto 2006:161). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 15. Iruka *-zo* (© Kishimoto 1995:9 / Shueisha).

Figur 16. Iruka *-zo*. (© Kishimoto 2006 :11). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur: 17. Ebisu *watashi* (© Kishimoto 1999:69 / Shueisha).

Figur: 18. Ebisu *watashi* (© Kishimoto 2006:67). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 19. Ebisu *-zo* (© Kishimoto 1995:69 / Shueisha).

Figur 20. Ebisu *-zo* (© Kishimoto 2006:67). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 21. Sakura *-wa* (© Kishimoto 1995:91 / Shueisha).

Figur 22. Sakura *-wa* (© Kishimoto 2006: 89). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 23. Sakura imperativ (© Kishimoto 1995:88 / Shueisha).

Figur 24. Sakura imperativ (© Kishimoto 2006:86). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.

Figur 25. Sasuke *-zo* (© Kishimoto 1995:92 / Shueisha).

Figur 26. Sasuke *-zo* (© Kishimoto 2006:90). Naruto volym 1 (svenska versionen). Översatt av S. Lundström. Stockholm: Bonnier Carlsen.